

شناسایی و تدوین مؤلفه‌های منشور اخلاق دانش آموزی

دکتر محسن فرمهینی فراهانی^{۱*}، مهدی ملکی^۲، علی فاضل علاف^۳

۱. گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه شاهد، تهران

۲. گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان

۳. گروه مدیریت، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه شاهد، تهران

(تاریخ دریافت: ۹۲/۳/۱۱، تاریخ پذیرش: ۹۲/۸/۴)

چکیده

زمینه: رعایت مؤلفه‌های اخلاقی در امر آموزش به وسیله دانش آموزان، نقش اساسی در پیشبرد اهداف آموزش و پرورش و ایجاد فضای اخلاقی مناسب دارد. و تا زمانی که دانش آموزان اصول اخلاقی را در رابطه با خود، دیگران و معلم رعایت نکنند، سایر مباحث آموزشی به درستی استوار نمی‌گردند. از این رو، هدف از پژوهش حاضر شناسایی و تدوین مؤلفه‌های منشور اخلاق دانش آموزی در مدارس بوده است.

روش: روش پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری شامل: تمامی معلمان و دانش آموزان دبیرستان‌های پسرانه استان تهران بود که با استفاده از روش نمونه گیری خوشای ۱۰۰ نفر از معلمان و ۲۷۵ نفر از دانش آموزان دبیرستانی به عنوان نمونه‌های پژوهش انتخاب شدند. ابزار تحقیق، پرسشنامه پژوهشگر ساخته منشور اخلاق دانش آموزی بود. در تجزیه و تحلیل داده‌ها علاوه بر آمار توصیفی، از روش‌های استنباطی (آزمون تی تک نمونه‌ای، معادلات ساختاری و آزمون تی دو جامعه مستقل و تاپسیس) استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش حاکی از آن بود که؛ تمامی مؤلفه‌های شناسایی شده از همبستگی لازم به عنوان یک ساختار کلی، برخوردار بودند. و مؤلفه‌های وقت شناسی و حضور به موقع در کلاس درس، مؤدب و مهربان بودن دانش آموز و اجتناب از نسبت دادن القاب تحیر کننده به سایر دانش آموزان و کادر مدرسه به ترتیب دارای بیشترین وزن‌ها در مقایسه به دیگر مؤلفه‌ها بوده‌اند. و در بیشتر مؤلفه‌ها میان دانش آموزان و معلمان اختلاف نظر وجود داشت و معلمان نسبت به مؤلفه‌های ارائه شده در منشور اخلاق دانش آموزی، نظرات موافق‌تری نسبت به دانش آموزان قائل بودند.

نتیجه گیری: نتایج بدست آمده بیانگر این مطلب است که؛ هر دو گروه معلمان و دانش آموزان نسبت به رعایت مؤلفه‌های اخلاقی در مدارس توجه جدی داشته‌اند.

کلیدواژگان: منشور/اخلاقی، دانش آموز، مدارس متوسطه

آموزش اصول اخلاقی می‌تواند فرهنگ هر جامعه را پربارتر گردانده و افرادی پاییند به اخلاق بار آورد. معلمان از مهم‌ترین ارکان مدارس هستند و آشنایی آنان با منشورهای اخلاقی می‌تواند آنان را در تدریس بهتر و موفق‌تر یاری گردانیده و رسالت تعلیم و تربیت آنان را پربارتر گرداند. اخلاق، جمع خُلق و خُلق است به معنای؛ سرشت، خوی، طبیعت و مانند آن، که به

سرآغاز

توجه به اخلاق^۱ و اصول اخلاقی که در هر جامعه با توجه به نوع فرهنگ آن جامعه تدوین گردیده است، یکی از عوامل موفقیت جامعه است. مراکز آموزشی و از جمله مدارس جهت ترویج اخلاق و رعایت نکات اخلاقی بهترین مکان هستند، زیرا با توجه به مسئولیت سنگین این مراکز برای تربیت نسل‌های آینده،

* نویسنده مسؤول: نشانی الکترونیکی: Farmahinifar@yahoo.com

نویسنده‌ای بیان می‌کند که؛ وضعیت چالش برانگیز اخلاق علمی^۵ ما با رویکردهای اراده گرایانه و خطا انگارانه، قابل توضیح نیست. بلکه، می‌باست ابتدا منطق محیطی، زمینه‌ای و ساختاری فهمیده شود و سپس بسترهاي تعاملی برای دست به کار شدن خود دانشگاهها و انجمن‌های علمی و تخصصی و نهادهای حرفه‌ای فراهم گردد و چرا که توسعه اخلاق حرفه‌ای، نه با پندها و اندزها و با فرهنگ سازی‌های بیرونی (به ویژه از نوع روشی آن) بلکه، از طریق کنش‌های ارتباطی خود یاران و برخورداران اجتماع علمی و دانشگاهی، و به صورت شیوع و انتشار درون زا، میسر می‌شود(۱۱). با وجود مشکلات و تردیدهایی موجود، بی‌شک در دنیای پیچیده امروزی، با توجه به گسترش معضلات اخلاقی، از اخلاق کاربردی^۶ به عنوان رشتهدی که به طور مستقل به ارزیابی عملکردهای افراد، سازمان‌ها، نهادهای دولتی و غیر دولتی و صاحبان حرفه‌ها و بررسی مشکلات اخلاقی می‌پردازد یاد می‌شود(۱۲).

محققان به راهبردهایی اساسی در اخلاق تدریس دست یافته‌اند که عبارتند از: مبتنی بودن اخلاق بر حرکت انسان به سوی خدا مطابق با ویژگی‌های فطری انسان، تأکید بر پرورش بعد عقلانی از جهت تأکید بر حکمت اعتبارها، نیاز به تکریم انسان‌ها مبتنی بر کرامت ذاتی انسان، شناسایی نیازهای شاگردان و هماهنگی برنامه تدریس با سطح رشد اخلاقی^۷ آنان مبتنی بر نقش نیاز و خواسته‌های انسان در فرآیند اعتبار سازی، اهمیت آزادی و انتخاب شاگردان مبتنی بر همراهی اخلاق با آزادی و عدالت و لروم عمل مبتنی بر استوار بودن اخلاق بر عاملیت انسان(۱۳). محققی در پژوهشی با روش کیفی و بر مبنای نظریه مبنایی(نظریه برخاسته از داده‌ها)^۸ به این نتیجه رسیده است که؛ اخلاق علمی در ایران (مانند: انصاف، پرهیز از جانبداری، امانت-داری، صداقت، هنجارگرایی علمی، انتقادپذیری و پاسخگویی و ...) وضعیت بحث‌انگیزی دارد که خود ناشی از مسئله آفرین بودن زمینه‌های موجود فرهنگ دانشگاهی و فرهنگ اجتماع علمی در کشور است(مانند: جرگه گرایی، نخبه‌گرایی و مغایرت با هنجارهای علمی - دانشگاهی)(۱۴). در پژوهشی که در زمینه اصول اخلاق حرفه‌ای انجام شده؛ اصول نه گانه (صلاحیت محتوا، صلاحیت تعلیم و تربیتی، پرداختن به موضوعات مهم،

معنای صورت درونی و باطنی و ناپیدای آدمی به کار می‌رود که با بصیرت درک می‌شود. در مقابل خلق که به صورت ظاهری انسان گفته می‌شود، که با چشم قابل رویت است(۱). از این رو، دانش بررسی و ارزش‌گذاری بر خوی‌ها و رفتارهای آدمی، علم اخلاق^۹ نامیده می‌شود. معنای دیگر اخلاق، دانش درباره خوب و بد است و خوب و بد مفاهیم محوری در مسائل اخلاقی هستند(۲).

منشور اخلاقی^{۱۰} سازمان، بیانیه‌ای شامل: خط مشی‌ها، اصول و مقرراتی است که رفتارها را هدایت می‌کند. و همچنین، شامل مسئولیت‌های اخلاقی سازمان در قبال حقوق محیط درونی و بیرونی است، مانند: خط مشی اخلاقی سازمان در قبال مشتریان و مصرف‌کنندگان، خط مشی اخلاقی سازمان در قبال کارکنان و مدیران (۱۱). منشور اخلاق دانش‌آموزی^{۱۱} نیز شامل: اصول، مقررات و رفتارهایی اخلاقی است که، دانش‌آموزان باید در رابطه با خود، همسالان، معلمان و کادر اداری و محیط مدرسه رعایت کنند. منشور اخلاق مقوله‌ای است که اگر به شکل مطلوب و شایسته به آن پرداخته شود می‌تواند ریشه بسیاری از مشکلات و ناهنجاری‌های اخلاقی و تربیتی دانش‌آموزان را ریشه کن کرده و راه رسیدن به اهداف تعلیم و تربیت را هموار سازد. در سال ۱۳۸۱ با ابلاغ طرح تکریم ارباب رجوع، از طرف سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، تهیه منشور اخلاقی به عنوان یکی از برنامه‌های طرح تکریم مورد توجه سازمان‌های دولتی و حتی خصوصی قرار گرفت. توسعه شاخه‌های گوناگون اخلاق در مقاطع دکتری در دانشگاهها و جایگاه اخلاق در مدیریت سازمان‌ها، حاصل بالندگی گستره اخلاق در این جوامع است (۱۲). اندیشمندان از اخلاق آموزش مجازی نیز غافل نمانند(۲).

اما، بیشتر تحقیقات در کشورهای غربی تحت عنوان: اخلاق و آموزش مجازی، قبل از مفهوم‌سازی اخلاق آموزش و مزبنده محیط داخلی و خارجی مؤسسه‌های آموزشی که در تحلیل مسائل عینی اخلاقی سازمانی رهگشاست، به بیان و یادآوری رفتارهای غیراخلاقی رایج در حوزه آموزش الکترونیکی و مجازی بسند نموده‌اند(۱۳-۱۴). همچنین، به بیان کدهای اخلاقی را در این زمینه پرداخته اند بدون آنکه، مفهومی مشخص از اخلاق آموزش مجازی را ارائه دهند(۱۵-۱۶).

پژوهش‌های صورت گرفته بیشتر به بررسی اخلاق و شناسایی کدهای اخلاقی^{۱۱} در سازمان‌ها و مراکز پزشکی و همچنین، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی پرداخته اند و بر ضرورت توجه به آن تأکید نموده اند. به طور کلی، بر اساس جستجوهای محقق، پژوهشی که سعی در شناسایی مؤلفه‌های منشور اخلاق دانش آموزی آن هم از دیدگاه خود معلمان و دانش آموزان داشته باشد، یافت نشد. ضرورت شناسایی و تدوین منشور اخلاق دانش آموزی از آن جهت بیشتر احساس می‌شود که نه تنها در این دوره، بلکه، در دوره آموزش عالی نیز دسترسی به یک منشور مدون در زمینه رعایت ضوابط و معیارهای اخلاقی و تربیتی مشکل شده است. بی تردید، تدوین یک منشور اخلاقی در این زمینه که مرزهای مشترک مدرسه و دانش آموزان را شناسایی کند و در جهت همسو نمودن آن‌ها مفید واقع شود، لازم و ضروری می‌باشد.

با این توصیفات، جای منشور و آینه‌نامه اخلاقی در مدارس در بین دانش آموزان و دست اندک‌کاران آموزش و پرورش مدارس، بهشت خالی به نظر می‌رسد. با توجه به مطالب فوق، هدف پژوهش حاضر شناسایی و تدوین مؤلفه‌های منشور اخلاق دانش آموزی در مدارس است در این راستا تحقیق در پی پاسخ به سوالات زیر است:

۱. مؤلفه‌های منشور اخلاق دانش آموزی در مدارس کدامند؟
۲. میزان همبستگی مؤلفه‌های منشور اخلاق دانش آموزی در مدارس چگونه است؟
۳. ترتیب اولویت مؤلفه‌های منشور اخلاق دانش آموزی در مدارس چگونه است؟
۴. آیا بین دیدگاه معلمان و دانش آموزان در رابطه با مؤلفه‌های اخلاق دانش آموزی اختلاف وجود دارد؟

روش

روش پژوهش حاضر، توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل: تمامی دانش آموزان و معلمان دبیرستان‌های پسرانه شهر تهران بودند که از میان آنها ۱۰۰ معلم و ۲۷۵ دانش

رشد دانشجویان، تعامل با دانشجویان، اطمینان پذیری و اعتماد کردن، احترام به همکاران، ارزیابی مناسب دانشجویان و احترام به مؤسسه) شناسایی شده است(۱۵).

در ایالت نبراسکا، استانداردهای خاصی را برای مراکز آموزشی قائلند که رفتار آموزشی اعضای هیأت علمی را نیز در بر می‌گیرد، که شامل: شرایط اخلاقی بودن، داشتن عملکرد حرفه‌ای، مهارت و خدمات حرفه‌ای، و قراردادی برای تمهدات آن‌ها، می‌باشد و توسط آموزش و پرورش این ایالت اصولی را به شرح زیر به تصویب رسانده‌اند: اصل یک: تعهد به عنوان یک مرتبی حرفه‌ای، اصل دوم: تعهد به دانشجویان، اصل سوم: تعهد به عموم، اصل چهارم: تعهد به حرفه و اصل پنجم: تعهد به تمرين حرفه‌ای و استخدام. هدف کمیسیون آموزش و پرورش از تدوین این اصول، ترویج و اجرای استانداردهای حرفه‌ای برای مریبان آموزشی نبراسکا است(۱۶).

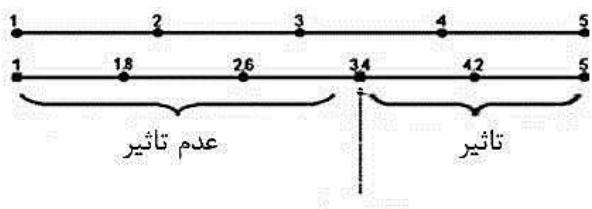
در مطالعه‌ای که با عنوان: «بررسی دیدگاه‌هایی در مورد پایه‌های اخلاقی نفوذ معنویات در تدریس»، ضمن تاکید بر نقش معلم به عنوان یک عامل معنوی بر چهار حوزه: نقش‌های کلاسی، برنامه روزمره کلاسی، معیارهای تأثیرگذار بر رفتار دانش آموز، انتخاب ابزار آموزشی، رویکردهای تدریس و سنجش و ارزیابی، تأکید شده است. در قرارهای ملاقات با معلمان، این فرض وجود داشت که؛ برخی از معلمان تا حدی از اخلاق برخوردارند و این شرکت کنندگان می‌دانستند که به عنوان یک عامل اخلاقی مورد بررسی قرار می‌گیرند و اعمال آنها به صورت کنترل شده و آگاهانه بود. همچنین، بیان می‌کنند که؛ جوهره عاملیت معنوی معلم از دو طریق زیر بیان می‌شود:

۱. درایت: معلم از یادگیرندگان می‌خواهد چه چیزی را در مورد اصول «صحیح و غلط» کسب و درونی سازی^{۱۰} نماید و در نهایت آن را بیاموزد؟

۲. علاوه بر درایت و این که یادگیرنده چگونه آموزش را برای آنها تسهیل می‌نماید، شاگردان متوجه شوند که از نظر اخلاقی چه چیز برای آن‌ها مهم است. از این رو عاملیت معنوی تنها آن چیزی نیست که معلمان امیدوارند در یادگیرنده به وجود بیاورند بلکه، به این مسئله نیز می‌پردازند که؛ خود معلمان چطور باید رفتار کنند و با دانشجویان خود به تعامل بپردازند(۱۷).

یافته‌ها

در رابطه با سوال یک پژوهش یعنی شناسایی مؤلفه‌های منشور اخلاق دانش آموزی در مدارس از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شد. برای انجام این کار نظرات معلمان و دانش آموزان درباره مؤلفه‌ها با هم تلفیق شد سپس با عدد $\frac{3}{4}$ مقایسه شد. از آنجایی که، در پرسشنامه از گستره پنج درجه ای لیکرت (خیلی کم، کم، متوسط، زیاد، و خیلی زیاد) استفاده شده است، برای این گزینه‌ها به ترتیب نمره ۱ تا ۵ در نظر گرفته شد. با توجه به نمرات در نظر گرفته شده برای اندازه‌گیری، مرز بین تأثیر یا عدم تأثیر برای متغیرها نمره $\frac{3}{4}$ می‌باشد. چرا که با تقسیم تعداد مقیاس‌ها به فاصله‌ها عدد $0/8$ به دست می‌آید (۱۸). (نگاره ۱).



نگاره ۱: مرز بین تأثیر یا عدم تأثیر برای متغیرها

نتایج آزمون t در جدول ۲ ارائه شده است. بر این اساس، در سطح اطمینان ۹۵ درصد، مقدار $Sig = 0/00$ به دست آمد. چون مقدار $<0/5$ Sig می‌باشد، از این رو، میانگین تمامی مؤلفه‌های با عدد $\frac{3}{4}$ در سطح اطمینان ۹۵ درصد تفاوت دارد و از آنجایی که حد پایین و بالا مشت می‌باشد، بنابراین، تمامی مؤلفه‌های از مقدار $\frac{3}{4}$ بیشتر می‌باشند. این امر نشان دهنده موافقت معلمان و دانش آموزان نسبت به تمامی مؤلفه‌های منشور اخلاقی است.

آموز با استفاده از روش نمونه گیری خوش‌های، به عنوان نمونه‌های تحقیق انتخاب شدند.

ابزار اصلی اندازه گیری پژوهش حاضر، شامل: پرسشنامه محقق ساخته است که برای هر دو گروه دانش آموزان و معلمان به نحو یکسانی طراحی و تدوین گردیده است. پرسشنامه مذکور دارای ۳۷ سوال در قالب طیف پنج درجه ای لیکرت (خیلی کم تا خیلی زیاد) بوده، که از ۴ مؤلفه اخلاقی در رابطه با دانش آموز، همسالان، معلمان و کادر اداری مدرسه و محیط مدرسه، تنظیم گردید. برای تعیین روایی پرسشنامه از نظرات چندین متخصصین علوم تربیتی به منظور روایی محتوا استفاده شد. همچنین، پایایی پرسشنامه مذکور با استفاده از آلفای کرونباخ مورد سنجش قرار گرفت که شرح آن در جدول ۱، آمده است.

جدول ۱: آلفای کرونباخ جهت بررسی پایایی پرسشنامه

متغیر	تعداد سوالات کرونباخ	آلفای کرونباخ	۰/۸۸۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با دانش آموز	۱۳ سوال	۰/۸۸۲	مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با همسالان
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدرسه	۱۰ سوال	۰/۷۴۴	مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدرسه
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با محیط مدرسه	۸ سوال	۰/۷۱۷	مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با محیط مدرسه

جهت اجرای پژوهش، پژوهشگر ابتدا برای انتخاب نمونه تحقیق؛ مناطق ۱۹ گانه شهر تهران را به پنج ناحیه شمال، جنوب، مرکز، شرق و غرب تقسیم نمود. آنگاه از هر ناحیه یک منطقه (مناطق انتخاب شده عبارتند از: مناطق ۳، ۱۱، ۸، ۵، ۴، ۱۶) و از هر منطقه یک دیبرستان به طور تصادفی گزینش گردید. به طوری که در هر مدرسه ۲۰ نفر از معلمان و ۵۵ نفر از دانش آموزان به طور تصادفی انتخاب شدند. سپس پرسشنامه‌ها توزیع و داده‌های حاصل مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفتند. به منظور تجزیه و تحلیل آماری داده‌های پژوهش؛ علاوه بر آمار توصیفی، از روش‌های استنباطی (آزمون تی تک نمونه ای، معادلات ساختاری و آزمون تی دو جامعه مستقل و تاپسیس) استفاده شد.

جدول ۲: نتایج مربوط به آزمون t مستقل

نتیجه	فاصله اطمینان			Sig	T	آماره	میانگین	سوالها	ابعاد
	حد بالا	حد پایین	میانگین						
تایید	۱/۱۹	۱/۰۵	۰/۰۰۰	۳۲/۱۲	۴/۵۲	۱			
تایید	۰/۹۲۱	۰/۷۴۴	۰/۰۰۰	۱۸/۴۲	۴/۲۳	۵			
تایید	۰/۶۶۰	۰/۴۶۷	۰/۰۰۰	۱۱/۴۹	۳/۹۶	۶			
تایید	۰/۷۵۱	۰/۵۴۸	۰/۰۰۰	۱۲/۵۷	۴/۰۵	۸			
تایید	۰/۶۵۵	۰/۴۲۱	۰/۰۰۰	۹/۰۱	۳/۹۴	۱۲			
تایید	۰/۴۸۵	۰/۲۲۹	۰/۰۰۰	۱۲/۸۰	۳/۷۶	۱۸			
تایید	۰/۹۱۲	۰/۶۹۷	۰/۰۰۰	۱۶/۹۰	۴/۲۰	۲۳			
تایید	۰/۹۸۷	۰/۷۷۶	۰/۰۰۰	۱۰/۴۷	۴/۲۸	۲۵			
تایید	۱/۰۸	۰/۹۳۷	۰/۰۰۰	۲۶/۰۷	۴/۴۰	۲۶			
تایید	۰/۹۹۳	۰/۸۲۲	۰/۰۰۰	۱۴/۷۶	۴/۳۱	۲۸			
تایید	۰/۹۳۱	۰/۷۳۸	۰/۰۰۰	۲۰/۸۰	۴/۲۳	۳۲			
تایید	۰/۹۶۱	۰/۷۸۷	۰/۰۰۰	۱۸/۲۶	۴/۲۷	۳۵			
تایید	۰/۳۹۴	۰/۰۹۲	۰/۰۰۲	۱۶/۹۷	۳/۶۴	۳۶			
تایید	۰/۹۲۹	۰/۷۳۱	۰/۰۰۰	۱۶/۵۳	۴/۲۳	۲			
تایید	۱/۱۴	۰/۹۷۵	۰/۰۰۰	۲۵/۱۵	۴/۴۶	۴			
تایید	۱/۰۶	۰/۸۹۲	۰/۰۰۰	۲۲/۶۲	۴/۳۸	۱۰			
تایید	۰/۶۹۸	۰/۵۱۲	۰/۰۰۰	۱۲/۸۰	۴/۰۱	۱۴			
تایید	۰/۷۰۳	۰/۴۸۶	۰/۰۰۰	۱۰/۷۷	۳/۹۹	۱۵			
تایید	۰/۵۶۵	۰/۳۲۵	۰/۰۰۰	۷/۲۹	۳/۸۴	۱۷			
تایید	۰/۸۸۰	۰/۶۹۷	۰/۰۰۰	۱۶/۹۰	۴/۱۹	۱۹			
تایید	۰/۶۷۰	۰/۴۵۸	۰/۰۰۰	۱۰/۴۷	۳/۹۶	۲۱			
تایید	۱/۰۱	۰/۸۲۰	۰/۰۰۰	۱۸/۸۷	۴/۳۲	۲۲			
تایید	۰/۹۹۱	۰/۷۹۸	۰/۰۰۰	۱۸/۲۶	۴/۲۹	۳۱			
تایید	۰/۳۷۹	۰/۱۲۹	۰/۰۰۰	۴/۰۰	۳/۶۵	۰			
تایید	۰/۹۷۴	۰/۷۶۹	۰/۰۰۰	۱۶/۷۰	۴/۲۷	۷			
تایید	۰/۳۵۸	۰/۰۸۷	۰/۰۰۱	۳/۲۳	۳/۶۲	۱۶			
تایید	۰/۹۶۷	۰/۷۴۰	۰/۰۰۰	۱۴/۷۶	۴/۲۵	۲۴			
تایید	۱/۰۹	۰/۹۳۱	۰/۰۰۰	۲۵/۱۳	۴/۴۱	۲۷			
تایید	۰/۹۰۰	۰/۷۰۳	۰/۰۰۰	۱۵/۹۳	۴/۲۰	۳۰			
تایید	۱/۰۸	۰/۸۹۰	۰/۰۰۰	۲۰/۳۶	۴/۳۹	۳۴			
تایید	۰/۵۶۶	۰/۳۱۸	۰/۰۰۰	۷/۰۳	۳/۸۴	۳۷			
تایید	۰/۷۳۸	۰/۴۹۳	۰/۰۰۰	۹/۸۴	۴/۰۲	۹			
تایید	۰/۸۳۹	۰/۶۲۰	۰/۰۰۰	۱۳/۰۹	۴/۱۳	۱۱			
تایید	۰/۹۱۷	۰/۶۹۶	۰/۰۰۰	۱۴/۳۶	۴/۲۱	۱۳			
تایید	۰/۷۱۰	۰/۴۹۵	۰/۰۰۰	۱۱/۰۲	۴/۰۰	۲۰			
تایید	۱/۰۱	۰/۸۳۶	۰/۰۰۰	۲۰/۳۵	۴/۳۳	۲۹			
تایید	۰/۹۷۷	۰/۷۸۱	۰/۰۰۰	۱۷/۶۲	۴/۲۸	۳۳			

معادلات ساختاری در نرم افزار لیزرل که متشکل از تحلیل مسیر و تحلیل عاملی تأییدی است استفاده گردید. نتایج معادله ساختاری در جدول ۳ آمده است.

در رابطه با سوال دوم پژوهش، یعنی: میزان همبستگی مؤلفه‌های شناسایی شده منشور اخلاق دانش آموزی در مدارس و این که مؤلفه‌های منشور اخلاقی دانش آموزان در کنار یکدیگر همبستگی لازم را دارند و یک مفهوم مشترک را می‌سنجند، از

جدول ۳: نتایج معادلات ساختاری

ابعاد	تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول بار آماره T	سوال ها	تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم بار آماره T	تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول بار آماره T
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با دانش آموز	—	۰/۴۴۰	۱	۶/۸۹
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با همسالان	۶/۰۷	۰/۴۷۳	۵	۰/۹۸۷
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۹/۳۰	۰/۵۰۶	۶	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با محیط مدرسه	۵/۷۸	۰/۴۷۶	۸	۰/۸۵۶
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۵/۹۴	۰/۵۹۰	۱۲	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۵/۷۲	۰/۵۸۷	۱۸	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۶/۵۶	۰/۷۸۱	۲۳	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۶/۷۴	۰/۱۸۰۸	۲۵	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۱۰/۳۱	۰/۴۴۵	۲۶	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۶/۱۴	۰/۴۷۰	۲۸	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۵/۹۴	۰/۴۸۶	۳۲	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۶/۱۵	۰/۵۷۵	۳۵	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۵/۰۳	۰/۵۳۶	۳۶	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	—	۰/۴۷۵	۲	۹/۵۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۷/۵۱	۰/۴۱۸	۴	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۹/۱۳	۰/۶۱۹	۱۰	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۷/۲۰	۰/۴۴۰	۱۴	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۶/۹۳	۰/۴۸۴	۱۵	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۴/۲۷	۰/۴۹۱	۱۷	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۷/۵۵	۰/۴۶۸	۱۹	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۷/۸۶	۰/۵۷۷	۲۱	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۹/۵۳	۰/۷۷۰	۲۲	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۸/۶۷	۰/۶۲۹	۳۱	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	—	۰/۸۰۷	۳	۱۳/۴۳
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۹/۳۰	۰/۵۳۶	۷	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۶/۰۳	۰/۴۴۵	۱۶	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۹/۵۶	۰/۶۱۳	۲۴	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۹/۴۲	۰/۴۲۰	۲۷	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۱۱/۶۲	۰/۶۶۹	۳۰	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۱۲/۱۰	۰/۶۷۵	۳۴	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۱۱/۳۷	۰/۸۱۵	۳۷	۰/۹۶۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	—	۰/۵۵۹	۹	۸/۴۹
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۸/۴۰	۰/۸۲۳	۱۱	۰/۸۹۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۸/۱۸	۰/۷۷۶	۱۳	۰/۸۹۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۶/۵۶	۰/۴۹۱	۲۰	۰/۸۹۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۷/۶۹	۰/۵۴۵	۲۹	۰/۸۹۲
مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدارسه	۶/۴۳	۰/۴۳۳	۳۳	۰/۸۹۲

مشور اخلاق دانش آموزی

بنابراین، تمامی مؤلفه‌های شناسایی شده توسط محقق برای منشور اخلاقی دانش آموزان از همیستگی لازم به عنوان یک ساختار کلی برخوردار بودند.

همان طور که در جدول ۳ مشخص است از آنجایی که آماره T تمامی مؤلفه‌های بیشتر از ۱/۹۶ می‌باشد و همچنین بار عاملی هیچ کدام از مؤلفه‌های کمتر از حد مجاز (۰/۴) نمی‌باشد،

جدول ۴: نتایج نهایی رتبه بندی مؤلفه‌های اخلاق دانش آموزی به روشن TOPSIS

ردیف	رتبه	وزن نهایی	فاصله ایده‌آل منفی	فاصله ایده‌آل مثبت	مؤلفه‌ها
۱		۰/۷۲۲	۰/۰۲۶	۰/۰۱۰	وقت شناسی و حضور به موقع در کلاس درس
۱۶		۰/۴۵۰	۰/۰۱۸	۰/۰۲۲	قابلیت برقراری ارتباط مناسب دانش آموزان با همیگر(دانش روحیه همکاری و مشارکت)
۲۵		۰/۳۶۸	۰/۰۱۴	۰/۰۲۴	قابلیت برقراری ارتباط مناسب دانش آموزان با مدیر و معاونین مدرسه(برخورداری از مهارت‌های اجتماعی) جهت برقراری ارتباط با کارکنان مدرسه)
۱۴		۰/۴۷۵	۰/۰۱۹	۰/۰۲۱	حفظ اسرار هم‌کلاسی‌ها توسط دانش آموزان
۱۵		۰/۴۶۲	۰/۰۱۸	۰/۰۲۱	مسئولیت پذیری در قبال انجام وظایف محلول شده
۷		۰/۶۰۵	۰/۰۲۳	۰/۰۱۵	شکنیا و صبور بودن دانش آموز در قبال مشکلات احتمالی
۱۸		۰/۴۲۵	۰/۰۱۷	۰/۰۲۳	رعایت ادب و احترام نسبت به مدیر، معاونین، مشاورین، دبیران و سایر کارکنان مدرسه
۶		۰/۶۱۵	۰/۰۲۴	۰/۰۱۵	متداول بودن رفتار دانش آموز در سر کلاس درس
۱۷		۰/۴۳۶	۰/۰۱۷	۰/۰۲۲	شرکت در مراسم صحیحگاهی
۲۱		۰/۴۱۰	۰/۰۱۶	۰/۰۲۳	رعایت حقوق سایر دانش آموزان
۲۴		۰/۳۷۵	۰/۰۱۵	۰/۰۲۵	احترام به قوانین و مقررات مدرسه
۲۱		۰/۴۱۰	۰/۰۱۶	۰/۰۲۳	سادگی و پرهیز از خود آرایی
۲۵		۰/۳۶۸	۰/۰۱۴	۰/۰۲۴	الزام به رعایت قوانین و مقررات مدرسه و رعایت مقررات آموزشی و پرورشی
۴		۰/۶۳۲	۰/۰۲۴	۰/۰۱۴	اهمیت دادن به نظرات سایر دانش آموزان مخالف با نظر خود
۵		۰/۶۱۵	۰/۰۲۴	۰/۰۱۵	احتیاج به سایر دانش آموزان با فرهنگ‌ها و لهجه‌های بومی مختلف و اجتناب از تحقیر آنان
۱۰		۰/۵۷۵	۰/۰۲۳	۰/۰۱۷	پرهیز از هدیه دادن به دبیر
۳		۰/۶۴۱	۰/۰۲۵	۰/۰۱۴	اجتناب از نسبت دادن القاب تحقیر کننده به سایر دانش آموزان و کادر مدرسه
۲۲		۰/۳۸۵	۰/۰۱۵	۰/۰۲۴	دانشن حق آزادی عقیده و بیان و صنونیت پس از بیان
۸		۰/۵۸۳	۰/۰۲۱	۰/۰۱۵	حفظ حریم خصوصی دانش آموزان
۲۱		۰/۴۱۰	۰/۰۱۶	۰/۰۲۳	اظهار نظر دانش آموزان به طور آزادانه درباره مسایل و امکانات آموزشی
۱۹		۰/۴۲۱	۰/۰۱۶	۰/۰۲۲	همکاری دانش آموز با هم‌کلاسی‌ها و دیگر مسئولین مربوطه در پاکیزه نگهداری داشتن فضای مدرسه(اخلاق زیست محیطی)
۲۲		۰/۳۸۵	۰/۰۱۵	۰/۰۲۴	رعایت حسن رفتار و اخلاق در ارتباط با سایر دانش آموزان
۲۶		۰/۳۵۹	۰/۰۱۴	۰/۰۲۵	رعایت نظم در همه امور زندگی شخصی و اجتماعی بر اساس برنامه ریزی همه جانبی برای شکوفایی استعدادهای خود
۲۲		۰/۳۹۵	۰/۰۱۵	۰/۰۲۳	رعایت حیله معلم و مربی و اولیاء مدرسه و عدم سرکشی در زندگی خصوصی آنها
۲۶		۰/۳۵۹	۰/۰۱۴	۰/۰۲۵	ارتقاء مهارت‌های فردی و اجتماعی (مانند خود انضباطی، ادب اجتماعی، کار جمعی و ایفای نقش در جمع همسایان)
۲		۰/۶۷۶	۰/۰۲۵	۰/۰۱۲	مودب و مهربان بودن دانش آموز
۹		۰/۵۷۹	۰/۰۲۲	۰/۰۱۶	احترام به بزرگترها و توجه به نظرات آنها
۱۰		۰/۵۷۵	۰/۰۲۳	۰/۰۱۷	شجاع و صبور بودن
۱۲		۰/۵۲۵	۰/۰۲۱	۰/۰۱۹	رعایت نظم و انضباط در مدرسه
۲۰		۰/۴۲۱	۰/۰۱۶	۰/۰۲۲	پوشش در برابر رفتارهای ناپسند خود در قبال معلمان، و دانش آموزان و اصلاح رفتار خود
۱۳		۰/۵۱۳	۰/۰۲۰	۰/۰۱۹	کمک کردن به هم‌کلاسیان و همسایان خود در انجام فعالیت‌های مختلف
۱۱		۰/۵۳۸	۰/۰۲۱	۰/۰۱۸	ایدیوار و با نشاط بودن و نهادسیدن از مشکلات
۱۲		۰/۵۲۵	۰/۰۲۱	۰/۰۱۹	اهتمام در حفظ و نگهداری اموال، تجهیزات و ساختمنان مدرسه
۱۴		۰/۴۷۵	۰/۰۱۹	۰/۰۲۱	گرامی داشتن و حفظ حرمت معلمان و مربیان در کلاس
۱۱		۰/۵۳۸	۰/۰۲۱	۰/۰۱۸	صدقافت و راستگویی
۲۱		۰/۴۱۰	۰/۰۱۶	۰/۰۲۳	عدم غیبت غیر موجه دانش آموز در طول سال تحصیلی
۲۷		۰/۳۰۶	۰/۰۱۱	۰/۰۲۵	همکاری دانش آموزان با اولیائی و مسئولان مدرسه جهت پیشبرد بهتر برنامه‌های آموزشی و پرورشی

نموده برازنده‌گی، برازنده‌گی تطبیقی و نیکویی برازش، از مقدار مجاز بیشتر هستند.

در رابطه با سوال سوم پژوهش، یعنی: چگونگی اولویت مؤلفه‌های منتشر اخلاق دانش آموزی در مدارس، از روش

شاخص‌های تناسب مدل حاکی از آن است که؛ مدل از نظر شاخص‌های تناسب و به رازش در وضعیت خوبی است. زیرا،

نسبت کای دو بر درجه آزادی آن برابر ۲/۲۴ است که کمتر از مقدار مجاز ۳ می‌باشد و مقدار RMSEA نیز برابر با ۰/۰۳۳ است که کمتر از مقدار مجاز ۰/۰۸ است. همچنین شاخص‌های

جدول ۵: آزمون پاییز آزمون تی دو جامعه مستقل

سوالات	نمونه	میانگین	انحراف معیار	آماره T	درجه آزادی	Sig	تفاوت میانگین‌ها	نتیجه
۱	دانش آموزان	۴/۵۷	.۰/۴۹۸	.۱/۹	۳۰۰/۴۵	.۰/۲۷۶	.۰/۰۷۱	عدم اختلاف
۲	دانش آموزان	۴/۵۰	.۰/۷۴۶	.۰/۰۰۰	۳۸۴/۹۲	.۱۰/۱۳	.۰/۷۶۴	وجود اختلاف
۳	دانش آموزان	۴/۴۰	.۰/۵۷۶	.۱۰/۰۷۹	۲۸۲/۵۷	.۰/۰۰۰	.۱/۰۴	وجود اختلاف
۴	دانش آموزان	۴/۴۳	.۰/۴۷۶	.۰/۰۰۰	۲۸۹/۴۹	.۰/۳۹	.۰/۰۴۰	وجود اختلاف
۵	دانش آموزان	۴/۴۹	.۰/۴۹۶	.۰/۰۰۰	۳۶۴/۷۹	.۴/۶۸	.۰/۰۳۵	وجود اختلاف
۶	دانش آموزان	۴/۴۲	.۰/۶۲۴	.۰/۰۰۰	۳۳۲/۸۵	.۴/۰۷	.۰/۰۳۵۴	وجود اختلاف
۷	دانش آموزان	۴/۴۰	.۰/۵۶۱	.۲/۰۰	۳۷۲/۷۴	.۰/۰۴۶	.۰/۰۱۷۵	وجود اختلاف
۸	دانش آموزان	۴/۴۳	.۰/۶۱۲	.۲/۹۰	۳۵۱/۸۵	.۰/۰۰۰	.۰/۳۴۸	وجود اختلاف
۹	دانش آموزان	۴/۴۶	.۰/۵۵۵	.۰/۰۰۰	۳۸۴/۶۲	.۰/۷۹۷	.۰/۰۸۶۳	وجود اختلاف
۱۰	دانش آموزان	۴/۴۲	.۰/۳۸۶	.۰/۰۰۰	۳۸۴/۲۹	.۰/۳۶	.۰/۰۶۲۱	وجود اختلاف
۱۱	دانش آموزان	۴/۴۵	.۰/۵۰۲	.۰/۰۰۰	۳۸۴/۸۷	.۰/۰۹۹	.۰/۰۵۲۶	وجود اختلاف
۱۲	دانش آموزان	۴/۴۱	.۰/۵۷۸	.۶/۸۷	۳۸۱/۱۷	.۰/۰۰۰	.۰/۰۶۵۵	وجود اختلاف
۱۳	دانش آموزان	۴/۴۸	.۰/۳۸۶	.۱/۰۸۱	۳۷۲/۹۴	.۰/۰۰۰	.۰/۰۸۶	وجود اختلاف
۱۴	دانش آموزان	۴/۴۲	.۰/۵۸۷	.۴/۴۹	۳۳۸/۸۹	.۰/۰۰۰	.۰/۰۳۷۲	وجود اختلاف
۱۵	دانش آموزان	۴/۴۳	.۰/۵۶۴	.۰/۰۰۰	۳۷۷/۱۳	.۰/۰۳۹	.۰/۰۴۸۷	وجود اختلاف
۱۶	دانش آموزان	۴/۴۱	.۰/۶۲۵	.۱۰/۰۵۷	۳۸۲/۹۵	.۰/۰۰۰	.۱/۱۱	وجود اختلاف
۱۷	دانش آموزان	۴/۴۲	.۰/۵۴۲	.۶/۳۶	۳۸۴/۹۸	.۰/۰۰۰	.۰/۰۶۰۹	وجود اختلاف
۱۸	دانش آموزان	۴/۴۸	.۰/۶۵۳	.۲/۰۵۷	۲۹۱/۳۲	.۰/۰۱۱	.۰/۰۳۱۵	وجود اختلاف
۱۹	دانش آموزان	۴/۴۳	.۰/۵۸۷	.۴/۱۷	۳۳۸/۲۲	.۰/۰۰۰	.۰/۰۳۴۲	وجود اختلاف
۲۰	دانش آموزان	۴/۴۹	.۰/۵۴۹	.۶/۱۱	۳۷۹/۶۷	.۰/۰۰۰	.۰/۰۵۴۰	وجود اختلاف
۲۱	دانش آموزان	۴/۴۲	.۰/۶۳۲	.۰/۰۳۵	۳۵۱/۷۴	.۰/۰۰۰	.۰/۰۴۹۳	وجود اختلاف
۲۲	دانش آموزان	۴/۴۷	.۰/۵۲۰	.۶/۰۷۰	۳۳۴/۲۰	.۰/۰۰۰	.۰/۰۵۶۹	وجود اختلاف
۲۳	دانش آموزان	۴/۴۸	.۰/۳۷۰	.۱۱/۰۳۸	۳۷۲/۳۵	.۰/۰۰۰	.۰/۰۸۸۹	وجود اختلاف
۲۴	دانش آموزان	۴/۴۹	.۰/۵۰۷	.۰/۰۵۰	۳۸۴/۹۳	.۰/۰۰۰	.۰/۰۷۵۷	وجود اختلاف
۲۵	دانش آموزان	۴/۴۸	.۰/۳۷۰	.۰/۰۰۰	۳۷۲/۶۴	.۱۰/۰۰۱	.۰/۰۷۸۰	وجود اختلاف
۲۶	دانش آموزان	۴/۴۹	.۰/۵۰۲	.۱/۰۶۹	۳۲۸/۷۰	.۰/۰۹۳	.۰/۱۱۷	عدم اختلاف
۲۷	دانش آموزان	۴/۴۷	.۰/۵۰۰	.۰/۰۷۸	۳۴۲/۹۴	.۰/۰۴۶	.۰/۰۵۶	عدم اختلاف
۲۸	دانش آموزان	۴/۴۹	.۰/۵۶۶	.۰/۰۷۸	۳۳۰/۷۸	.۰/۰۴۴	.۰/۰۶۱	عدم اختلاف
۲۹	دانش آموزان	۴/۴۷	.۰/۵۰۱	.۲/۰۶۰	۳۶۸/۲۳	.۰/۰۱۰	.۰/۰۲۰	وجود اختلاف
۳۰	دانش آموزان	۴/۴۰	.۰/۴۵۵	.۰/۰۱۰	۳۴۲/۴۳	.۰/۰۰۰	.۰/۰۶۸۱	وجود اختلاف
۳۱	دانش آموزان	۴/۴۸	.۰/۴۶۵	.۰/۰۳۲	۳۷۷/۹۶	.۰/۰۰۰	.۰/۰۷۲۴	وجود اختلاف
۳۲	دانش آموزان	۴/۴۷	.۰/۴۵۱	.۰/۰۹۳	۳۸۳/۴۳	.۰/۰۰۰	.۰/۰۶۸۱	وجود اختلاف
۳۳	دانش آموزان	۴/۴۰	.۰/۵۰۱	.۰/۰۲۸	۳۷۴/.۹	.۰/۰۰۰	.۰/۰۷۳۳	وجود اختلاف
۳۴	دانش آموزان	۴/۴۸	.۰/۴۷۱	.۰/۰۴۷	۳۷۷/۱۶	.۰/۰۰۰	.۰/۰۶۴۸	وجود اختلاف
۳۵	دانش آموزان	۴/۴۰	.۰/۵۷۶	.۰/۰۱۶	۳۲۷/۹۶	.۰/۰۰۰	.۰/۰۱۷۲	وجود اختلاف
۳۶	دانش آموزان	۴/۴۷	.۰/۴۰۷	.۰/۰۵۸	۳۵۱/۷۳	.۰/۰۰۰	.۱/۰۶۱	وجود اختلاف
۳۷	دانش آموزان	۴/۴۶	.۰/۵۱۲	.۰/۰۴۰	۳۸۴/۷۷	.۰/۰۰۰	.۱/۰۳۲	وجود اختلاف

مهریان بودن دانش آموز و متعادل بودن رفتار دانش آموز در سر کلاس درس مهمترین مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با دانش آموز و اجتناب از نسبت دادن القاب تحقیر کننده به سایر دانش آموزان و کادر مدرسه، اهمیت دادن به نظرات سایر دانش آموزان مخالف با نظر خود و احترام به سایر دانش آموزان با فرهنگ‌ها و لهجه‌های بومی مختلف و اجتناب از تحقیر^{۱۳} آنان، مهمترین مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با همسالان بوده است. همچنین، احترام به بزرگترها و توجه به نظرات آن‌ها، پرهیز از هدیه دادن به دبیر و گرامی داشتن و حفظ حرمت معلمان و مریبان در کلاس مهمترین مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با معلمان و کادر اداری مدرسه بوده و در نهایت، رعایت نظم و انضباط در مدرسه، اهتمام در حفظ و نگهداری اموال، تجهیزات و ساختمان مدرسه و شرکت در مراسم صبحگاهی مهمترین مؤلفه‌های اخلاقی در رابطه با محیط مدرسه بوده اند. در بررسی اختلاف نظر میان معلمان و دانش آموزان نتایج نشان داد که؛ در بیشتر مؤلفه‌ها میان دانش آموزان و معلمان اختلاف نظر وجود داشت و معلمان نسبت به مؤلفه‌های ارائه شده در منشور اخلاقی دانش آموزی، نظرات موافق تری نسبت به دانش آموزان قائل بودند.

در بحث اصول اخلاقی در آموزش عالی محققی به اصول نه گانه ای اشاره می‌کنند که در جریان آموزش باید توسط استاد رعایت شود که تعدادی از این اصول از جمله؛ اصل احترام^{۱۴}، مد نظر تحقیق حاضر نیز بوده است^(۱۵). محققی دیگر در تحقیق خود به مؤلفه‌های؛ شکیبایی و صبور بودن^{۱۶} دانش آموز در قبال مشکلات احتمالی و رعایت نظم و انضباط در مدرسه، اجتناب از نسبت دادن القاب تحقیر کننده به سایر دانش آموزان و کادر مدرسه و صداقت و راست‌گویی در برخورد با دانش آموزان اشاره کرده است که با نتایج تحقیق حاضر همسو است^(۱۷). همچنین، محققی در ارتباط با تدوین منشور اخلاق حرفه‌ای معلمان، به مؤلفه‌های؛ مهریانی، صبوری، صداقت و... اشاره کرده است که با نتایج تحقیق حاضر همسو بوده است^(۲۰). محققی دیگر، در این زمینه به بررسی متون مربوط به اخلاق حرفه‌ای پرداخته است. از این مؤلفه‌ها در قالب عبارات حفظ کرامت انسانی، برقراری عدالت، رعایت آزادی و امانت ورزی یاد شده است. نتایج حاضر نشان داد که ارزیابی تمامی مؤلفه‌ها در

TOPSIS استفاده شد. ابتدا با استفاده از داده‌های جمع آوری شده به وسیله پرسشنامه، ماتریس تصمیم شکل داده شد. بدین صورت که نتیجه حاصل از ارزیابی هر پاسخ دهنده در این رابطه به عنوان یک ستون از ماتریس تصمیم، به منظور رتبه بندی و مشخص نمودن اهمیت هر یک از مؤلفه‌های اخلاق دانش آموزی در نظر گرفته شده است. سپس، با استفاده از تکنیک آنتروپی شانون، اوزان هر گزینه محاسبه شده و در نهایت، رتبه هر گزینه محاسبه گردید. نتایج نهایی رتبه بندی در جدول^۴، ارائه شده است.

در رابطه با سوال چهارم پژوهش، یعنی؛ پی بردن به تفاوت بین دیدگاه معلمان و دانش آموزان در رابطه با مؤلفه‌های اخلاق دانش آموزی از آزمون تی دو جامعه مستقل، جهت بررسی اختلاف نظر میان معلمان و دانش آموزان، استفاده گردید. نتایج حاصل از این آزمون نشان داد که؛ در بیشتر مؤلفه‌ها، میان دانش آموزان و معلمان اختلاف نظر وجود دارد و معلمان نسبت به مؤلفه‌های ارائه شده در منشور اخلاق دانش آموزی، نظرات موافق تری نسبت به دانش آموزان قائل بودند. نتایج مربوط به آزمون تی دو جامعه مستقل در جدول ۵ ارائه شده است.

بحث

وجود اخلاق در انجام وظایف از جمله شروط لازم در هر حرفه و شغل و محیط کاری می‌باشد. از آنجا که محیط‌های آموزشی و به بیوژه مدارس، وظیفه‌ای مهم در جهت تربیت افراد و رشد و توسعه جامعه ایفا می‌کنند، این ضرورت در این‌گونه محافل اهمیت بیشتری به خود می‌گیرد. به طور خلاصه یافته‌های پژوهش حاکی از آن بود که؛ معلمان و دانش آموزان در تمامی مؤلفه‌های منشور اخلاقی با هم موافق بوده و تمامی مؤلفه‌های شناسایی شده از همبستگی لازم به عنوان یک ساختار کلی، برخوردار بودند. همچنین مؤلفه‌های وقت شناسی^{۱۸} و حضور به موقع در کلاس درس، مؤدب و مهریان بودن دانش آموز و اجتناب از نسبت دادن القاب تحقیر کننده به سایر دانش آموزان و کادر مدرسه به ترتیب، دارای بیشترین وزن‌ها بوده و از نظر اهمیت، وقت شناسی و حضور به موقع در کلاس درس، مؤدب و

4. Ghazi Noori SS. (2004). Analysis of technology; helpful tool for politics. 1sted. Tehran: Iranian center of new industry press. P. 68-73. (In Persian).
5. Saki R. (2011). Ethics in educational research. Ethics in Science & Technology; 6(2): 47-58. (In Persian).
6. Manfra MM. (2013). Grand challenges: nanotechnology and the social studies. Social Education; 77(2): 95-98.
7. Montemagno C, George B. (1999). Constructing NANO mechanical devices powered by bio molecular motors. Nanotechnology; 10(3): 225-229.
8. Park SJ, Taton TA, Mirkin CA. (2002). Array-based electrical detection of DNA with NANO particle probes. Science; 295(5559): 1503-1506.
9. Eisler MN. (2013). the ennobling unity of science and technology, materials sciences and engineering the department of energy and the nanotechnology enigma. Minerva; 35(4): 1-27.
10. Iman MT, Ghafarinasab E. (2011). Ethical standards in human science researchers. Ethics in Science & Technology; 6(2): 66-70. (In Persian).
11. Joy B. (2000). Foreside in NANO. Wired; 8(1): 238-63.
12. Um SH. (2013). Gel electrophoretic mobility evaluation of a necklace-like DNA nanostructure. Biotechnology and Bioprocess Engineering; 18(1): 218-221.
13. Gong Y, Roger B, Naomi F, Georges R, Sergio R, Anthony M, et al. (2001). LDL receptor-related protein 5 (LRP5) affects bone accrual and eye development. Cell; 107(4): 513-523.
14. Schiemann G. (2005). Nanotechnology and nature on two criteria for understanding their relationship. HYLE—International Journal for Philosophy of Chemistry; 11(1): 77-96.
15. Bainbridge K. (2010). Societal implications of nanoscience and nanotechnology. Germany: Publisher Springer. p. 384-390
16. Yardley F, Wesler J. (2012). Workshop on nanotechnology infrastructure. Final Report.
17. Stinnett R. (2012). Nanotechnology policy and education. Journal of Business Ethics; 109(4): 551-552.
18. Schummer J. (2012). Identifying ethical issues of nanotechnologies. Philippiniana Sacra; 47(140): 347-364.

وضعیت موجود و مطلوب (با اختلاف میان میانگین ها) بیش از سطح متوسط بود (۲۱).

نتیجه گیری

نتایج بدست آمده بیانگر این مطلب است که: رعایت اصول اخلاقی در محیط آموزشی و توجه به آن از اهمیت بالایی برخوردار است و باید هر دو گروه معلمان و دانش آموزان نسبت به رعایت مؤلفه های اخلاقی در مدارس توجه جدی داشته باشند.

واژه‌نامه

1. Ethics	اخلاق
2. Science of ethics	علم اخلاق
3. Ethics charter	منشور اخلاق
4. Students ethics charter	منشور اخلاق دانش آموزی
5. Academic ethics	اخلاق علمی
6. Professional ethics	اخلاق حرفه ای
7. Applied ethics	اخلاق کاربردی
8. Moral development	رشد اخلاقی
9. Grounded theory (GT)	نظریه مبنایی
10. Internalizing	دروني سازی
11. Ethical codes	کدهای اخلاقی
12. On time	وقت شناسی
13. Avoidance of contempt	اجتناب از تحفیر
14. Principle of respect	اصل احترام
15. Patient	شکیلایی و صبر

منابع

1. Azar A, Sadeghi A. (2012). Agent based modeling, a new approach in modeling complex ethical problems. Ethics in Science & Technology; 7(1): 11-19. (In Persian).
2. Lorentzen S. (2012). Writing manuals for psychodynamic group treatments. Group Analysis; 45(1): 28-45.
3. Elson DS, Galletly N, Talbot C, Requejo-Isidro J, McGinty J, Dunsby C, et al. (2006). Multidimensional fluorescence imaging applied to biological tissue. In Reviews in Fluorescence; 12(3): 477-524.

- 33.Babaii N. (2012). Nanotechnology & its application in industry. 1sted. Tehran: Andishe Sara Publication. P. 181-189. (In Persian).
- 34.Nikbakht M. (2011). Ergonomics. 2nded. Tehran: Rahnama Publication. P. 57-64. (In Persian).
- 35.Singer P, Abdallah D, Fabio S. (2006). Nano-diplomacy. *Geo Aff*; 7(1): 129.
- 36.Barham L. (2008). Single technology appraisals by NICE. *Pharmacoeconomics*; 26(12): 1037-1043.
- 37.Leydesdorff L. (2013). An evaluation of impacts in nanoscience and nanotechnology steps towards standards for citation analysis. *Scientometrics*; 94(1): 35-55.
- 38.Sasaki H, Ayumi S, Masayuki S, Katsuhiro O, Satoru M, Motoki Y. (2013). PD-L1 gene expression in Japanese lung cancer patients. *Biomedical Reports*; 1(1): 93-96.
- 39.Coles D, Frewer LJ. (2013). Nanotechnology applied to European food production-A review of ethical and regulatory issues. *Trends in Food Science & Technology*; 2(3): 42-54.
- 40.Bieberstein A, Jutta R, Stéphan M, Sandrine B, Frederic V. (2013). Consumer choices for nano-food and nano-packaging in France and Germany. *European Review of Agricultural Economics*; 40(1): 73-94.
- 19.Leydesdorff L, Carley S, Rafols I. (2013). Global maps of science based on the new web-of-science categories. *Scientometrics*; 94(2): 589-593.
- 20.Poole PH, Bowles RK, Saika-Voivod I, Sciortino F. (2013). free energy surface of ST2 water near the liquid-liquid phase transition. *The Journal of Chemical Physics*; 138(4): 345- 355.
- 21.Delirrad M, Rashidi A, Karimi S. (2013). A bibliometric analysis of toxicology publications of Iran and Turkey in ISI web of science. *Iranian Journal of Toxicology*; 6(19): 735-745.
- 22.Mohammadnejad HA. (2011). Role of Nanotechnology in economics of developed country. *Iranian Journal of Nanotechnology*; 3(3): 23-29. (In Persian).
- 23.Maafi A. (2006). HITECH Sciences; impact factor of development of countries. *Modiriat Farda Quarterly*; 7(2): 20-27. (In Persian).
- 24.Tullis T. (2012). Current intellectual property issues in nanotechnology. *Nanotechnology Reviews*; 1(2): 189-205.
- 25.Geoffrey H, Mehta M. (2006). Nanotechnology: Risk, Ethics and Law. 2nd ed. UK: Routledge. P.183-196
- 26.Miyazaki K, Islam N. (2007). Nanotechnology systems of innovation—an analysis of industry and academia research activities. *Technovation*; 27(11): 661-675.
- 27.Pang T, Weatherall D. (2002). Genomics and global health: hype reality and a call for action in the developing and the developed world. *British Medical Journal*; 324(7345): 1051.
- 28.Sen A. (2011). Human rights and capabilities. *Journal of Human Development*; 6(2): 151-166.
- 29.Daar AS, Thorsteinsdottir H, Martin DK, Smith AC, Nast S, Singer PA. (2002). top ten biotechnologies for improving health in developing countries. *Nature Genetics*; 32(2): 229-232.
- 30.Daar AS, Rizvi S, Naqvi S. (2002). Surgery with limited resources Oxford textbook of surgery. UK: Oxford University Press. P.3381.
- 31.Keating E. (2009). Societal impacts of nanomanufacturing. New York: American Scientific Publishers. P. 7-12.
- 32.Faal Parsa A. (2012). Nanotechnology. 3rded. Tehran: Beinonahreyn Press. P. 98-105. (In Persian).